

for strength. It is to him who overcomes his inclination. *To those that drive back the battle*, this refers to those who debate over the Torah. *To the gate*, refers to the scholars who arise early to go to the gates of the houses of prayer and learning, and remain late there. The divine attribute of justice pleaded before the Holy One, praised be He! saying, 'Sovereign of the Universe! Wherein is the difference between this (Israel) and all other nations [that Thou art honoring Israel so much]?' Whereupon the Holy One, praised be He! answered 'Israel studied the Torah, and the idolaters did not.' To this the attribute of Justice replied (Ib. 7) But these also are now stumbling through wine, and reeling through strong drink—they are (*Paku*) unsteady in giving judgment. *Paku* (unsteady) refers to Gehenna, as it is said (I Sam. 25, 31) *That this shall not be a cause of offence*; and *Philiya* [judgment] refers to the judges as it is said (Ex. 23, 21) *And they shall pay this by the decision of (Phlilim) the Judges.*"

(Est. 5, 1) *And placed herself in the inner court of the king's house.* R. Levi said: "As soon as she reached the house of idols, the Shechina left her; so she began to say (Ps. 22, 2) *My God, my God, why hast thou forsaken me?* Doth thou hold guilty one who does a thing unintentionally as though she did it intentionally, and what one is compelled to do as if she did it voluntarily?" (Ib.) *And it happened when the king saw Esther the queen.* R. Jochanan said: "Three angels came to her help at the same time; one angel raised her head [that the king might see her]; one, who strung a chord of grace (protection) around her, and one who stretched out the sceptre which the king handed out to her." How far did it stretch? R. Jeremiah said: "Its usual length was two cubits and it became twelve cubits long"; and others say it stretched to sixteen. R. Joshua b. Levi said: "To twenty-four." R. Chisda said: "To sixty." So also we find that it happened with the arm of Pharaoh's daughter; and thus also it happened with the teeth of Og, as it is written (Ps. 3, 8) *The teeth of the wicked Shībarta*, and Resh Lakish said: "Do not read *Shībarta* (hast thou broken) but read it

ולגבורה. זה המתגבר על יצרו. משיבי מלחמה אלו שנושאים ונותנים במלחמתה של תורה. שיערה אלו תלמידי חכמים שמשכימין ומעריבין לבתי כנסיות ולבתי מדרשות. אמרה מדת הדין לפני הקדוש ברוך הוא רבוננו של עולם מה נשתנו אלו מאלו אמר ליה הקדוש ברוך הוא ישראל עסקו בתורה נכרים לא עסקו בתורה אמר ליה (ישעיה כח) וגם אלה ביינו שגו ובשכר תעו פקו פליליה ואין פקו אלא גיהנם שנאמר (ש"א כח) ולא תהיה זאת לך לפוקה ואין פליליה אלא דיינים שנאמר (שמות כא) ונתן בפלילים :

ותעמוד בחצר בית המלך הפנימית אמר רבי לוי כיון שהגיעה לבית הצלמים נסתלקה ממנה שכונה ואמרה (תהלים כב) אלי אלי למה עזבתני וגומר שמא אתה דן על שוגג כמוזד ועל אונם כרצון. ויהי כראות המלך וגו' אמר רבי יוחנן ג' מלאכי השרת נזדמנו לה באותה שעה אחד שהגביה את צוארה ואחד שמשך עליה חוט של חסד ואחד שמתח שרביטו של אחשורוש וכמה מתחו אמר רבי ירמיה בר אבא שתי אמות היה והעמידו על י"ב ואמרי לה על י"ז רבי יהושע בן לוי אמר כ"ח ורב חסדא אמר ס' וכן אתה מוצא באמתה של בת פרעה וכן אתה מוצא בשיני רשעים דכתיב (תהלים ג) שיני רשעים שברת ואמר ר"ל (פ' הרואה וע"ש מהרש"א) אל תקרי שברת אלא

Shibabta (that became ramified).¹⁸ Rabba b. Uphran, in the name of R. Eliezer, who had heard it from his master, who quoted his master, said: "It became longer by two hundred ells."

(Ib. 45) *And Esther said, Let the king and Haman come this day unto the banquet.* Our Rabbis were taught: For what purpose did Esther invite Haman to the feast? R. Elazar said: "She spread for him a net, as it is said (Pr. 69, 23) *May their table become a snare before them.*" R. Joshua said: "She learned it in her father's house, as it is said (Prov. 25, 21) *If thy enemy be hungry, give him bread.*" R. Meier said: "So that Haman should not learn of the matter and cause a revolution." R. Juda said: "So that it should not be noticed she was a Jewess." R. Nechemia said: "So that the Israelites say not, We have a sister in the king's court, and they should not [meanwhile] dismiss from their minds the idea of praying for mercy." And R. Jose said: "So that he should be near, if she wanted him." R. Simon b. Menassia said: "So that He above should notice [how she was forced to flatter her enemy] and should perform a miracle." R. Joshua b. Karcha said: "She intended to make herself agreeable to Haman, so that the king might become jealous, and should kill both him and her [whereby Israel would be saved]."

Rabban Gamaliel said: "Ahasuerus was a fickle-minded king [and therefore did Esther invite Haman so that if she obtained permission to execute him she could have him nearby ready to kill him before the king retards]." Again said Rabban Gamaliel: "After all, we must still hear what the Median has said, as we are taught in the following Baraitha: R. Elazar of Media said: "She had intended to make Haman jealous of Ahasuerus, and Ahasuerus jealous of Haman." Rabba said: "[To uphold] the passage (Prov. 26, 18) *Before downfall goeth pride.*" Abaye and Rab both said: "She intended to do as it is written (Jer. 51, 39) *When they are heated I will prepare their drinking feasts and will make them drunken.*" Rabba b. Abahu once found Elijah the prophet, and asked him: "What did Esther intend to do when she

שרבבת. רבה בר עופרין אמר משום רבי אלעזר ששמע מרבו ורבו מרבו מאתים :

ותאמר אסתר אם על המלך טוב יבא המלך והמן אל המשתה תנו רבנן מה ראתה אסתר שזמנה את המן. רבי אליעזר אומר פחים טמנה ללכדו שנאמר (תהלים טז) יהי שולחנם לפנייהם לפח. רבי יהושע אומר מבית אביה למדה שנאמר (משלי כה) אם רעב שונאך האכילהו לחם וגומר. רבי מאיר אומר כדי שלא יטול עצה וימרוד. רבי יהודה אומר כדי שלא יכירו בה שהיא יהודית. רבי נחמיה אומר כדי שלא יאמרו ישראל אחות לנו בבית המלך ויסיחו דעתם מן הרחמים רבי יוסי אומר כדי שיהא מצוי לה בכל עת. רבי שמעון בן מנסיא אומר אולי ירגיש המקום ויעשה לנו נס. רבי יהושע בן קרחה אומר הסבירה לו פנים כדי שיהרג הוא והיא :

אמר רבן גמליאל אחשורוש מלך הפכפך היה ואמר רבן גמליאל עדיין צריכין אנו למודעי דתניא רבי אליעזר המודעי אומר קנאתו במלך קנאתו בשרים. רבה אמר (שם טו) לפני שבר גאון. אבוי ורבא דאמרי תרווייהו (ירמיה נא) בחומם אשית את משתייהם. אשכחיה רבה בר אבהו לאליהו אמר ליה כמה

¹⁸) For the full story see Vol. I Fol. 84.

invited Haman?" and he answered: "As all Tanaim and all the Amoraim explained."

(6) *In that night sleep fled from the king.* "He thought," said Rabba, "what could be the meaning of Esther's invitation to Haman? Perhaps they conspired against me to kill me?" Then he considered and said: 'If this should be the case then someone would be found who would have mercy and inform me of that.' But then he said: 'But perhaps there are men who have done kindness to me, and I have not rewarded them, therefore people do not care to inform e about it.' As soon as this idea struck him, he ordered that the Chronicles be brought to him, and they were read by themselves, i. e., that place in the Chronicles turned up accidentally." And it was found written (*Kathub*) past participle. It should be *Kathub* (passed perfect)? R. Isaac Nafcha said: "You may infer from this (Fol. 16) that Shamshai (the king's secretary) had erased the incident concerning Mordecai, but Gabriel [the Angel] wrote it in, thus the context of the passage can be understood." R. Assi, in the name of R. Chanina b. Papa said: "R. Shila of the village Tamratha lectured: 'If what is recorded in favor of Israel here below is not erased, how much more so what is written about them in Heaven above [will not be erased]?' *And the king said: "What honor and distinction have been done to Mordecai for that?"* etc. . . . *There hath nothing been done with him.* We are taught: They said so, not because they loved Mordecai, but because they hated Haman. *And Haman was come . . . which he had prepared for him.* We are taught: This means, which he had prepared for himself. *And the king's young men said unto him: "Behold Haman is standing,"* etc. . . . *And Haman came, etc. Do this to Mordecai.* And Haman asked: "Who is Mordecai?" "The Jew," the king answered. "But," said he, "there are many Jews by the name of Mordecai." And the king answered: "*The one that sits at the gate of the king.*" "For this man, remarked Haman, "it will suffice if thou wilt give him a village, or the tolls of a river." Whereupon the king said, "*Leave out nothing of all that thou hast spoken, and do it to him.*" *And Haman then took the apparel and the horse, etc.,* i. e., he came and found disciples sitting before

חזייה אסתר ועבדה הכי אמר ליה ככולהו תנאי
וזכולהו אמוראי :

בלילה ההוא נדדה שנת המלך אמר רבה
נדדה שנת המלך אחשורוש ממש נפלה ליה
מלתא ברעתיה אמר מאי דקמן דומנתיה אסתר
להמן כהדאי דילמא עצה קא שקיל עליה דההוא
גברא למקמליה הדר אמר אי הכי הוה לא
איניש דרחים לי והוה מודע לי הדר אמר דלמא
איכא איניש דעביד לי מיבותא ולא פרעתיו
משום הכי מימנעי אינשי ולא מגלו לי מיד
ויאמר להביא את ספר הזכרונות וגומר ויהיו
נקראים מלמד שנקראים מאליהם. וימצא כתוב
כתב מיבעיה ליה אמר רבי יצחק נפחא מלמד
(דף טו) ששמי מוחק וגבריאל כותב. אמר
רבי אמי אמר רבי חנינא בר פפא דרש רבי
שילא איש כפר חמרתא ומה כתב של ממה
שלזכותן של ישראל אינו נמחק כתב של מעלה
על אחת כמה וכמה. ויאמר המלך מה נעשה
יקר וגדולה וגומר לא נעשה עמו דבר תנא
לא מפני שאוהבים את מרדכי אלא מפני
ששונאים את המן. הכין לו תנא לו הכין.
ויאמרו נערי המלך אליו הנה המן וגומר ויבא
המן וגומר ועשה כן למרדכי אמר ליה מנא
מרדכי אמר ליה מרדכי היהודי אמר ליה מובא
מרדכי איכא ביהודאי אמר ליה היושב בשער
המלך אמר ליה ההוא סגני בחדא דסקרתא אי
נמי בחדא נהרא אמר ליה אל תפל דבר מכל
אשר דברת גמר ותב ליה. ויקח המן את
הלבוש ואת הסוס אזל ואשכח רבנן דיתבי קמי